

Selvitys Terrafame Oy:n ja Katera Steel Oy:n välisestä kaupasta

Terrafame Group Oy:n tytäryhtiö Terrafame Oy on kilpailutuksen jälkeen tilannut Katera Steel Oy:ltä lokakuussa 2016 purkumalmin kuljettimia. Julkisudessa on esitetty väitteitä kyseisen hankinnan ja valtio-omistajan Terrafame Oy:tä koskevien rahoituspäätösten yhteydestä. Tämän johdosta Terrafame Group Oy on pyytänyt Terrafame Oy:ltä tiedot asiasta sekä lisäksi tilintarkastajan lausunnon kyseisestä hankinnasta.

Terrafame Oy:n antamien tietojen ja Terrafame Group Oy:n oman selvityksen perusteella seuraavassa esitetään tarkemmin, miten hankinta on edennyt ja miten Terrafame Oy oli päättänyt valitsemaan kuljettimien toimittajaksi Katera Steel Oy:n. Tilintarkastajan antama lausunto on liitteenä.

1. Terrafame Oy:n hankintaprosessin yleinen kuvaus

Terrafame Oy:n hankintaprosessi alkaa tarjouskyselyllä. Saatujen tarjousten perusteella tehdään tarjousvertailu. Sen jälkeen käydään urakkaneuvottelut parhaiten tarjouskyselyä vastaavien tarjousten pohjalta, yleensä noin 3–4 toimittajan kanssa. Neuvotteluiden jälkeen tehdään lopullinen tarjousvertailu ja hankintapäätös. Valintakriteereinä käytetään yleisimmin työn laatua, kykyä toimittaa palvelu/tuote aikataulussa sekä hintaa.

Terrafame Oy:n tekniset hankinnat valmistelee projektipäällikkö tai ulkopuolinen konsultti projektipäällikön ohjauksessa.

Toimittaessa yhtiön hallituksen hyväksymän investointibudjetin puitteissa ovat yhtiön hankintarajat eri päätöksentekotasoilla seuraavat:

Hankinnan arvo (max.)	Päätöksentekijä
10 milj. €	Terrafame Oy:n hallituksen pj.
5 milj. €	Terrafame Oy:n tj.
100 000 €	Terrafame Oy:n johtoryhmän jäsenet
25 000 €	Terrafame Oy:n päällikkötaso 1
10 000 €	Terrafame Oy:n päällikkötaso 2

Päätökset hankinnoista kirjataan Maximo-hankintatietokantaan.

2. Katera Steel -hankinta

Terrafame Oy:n hallitus on tehnyt päätöksen uuden bioliuotuksen 3. sekundäärilohkon rakentamisesta helmikuussa 2016. Tämä investointi kokonaisuutena sisältää lohkon pohjarakenteet, liuospumppaamon ja siihen liittyvät muoviputkistot, puhallinrakennuksen ja siihen liittyvät ilmaputket sekä purkumalmin kuljettimet. Investoinnin kokonaisarvo vuoden 2016 töiden osalta on 26 miljoonaa euroa.

Purkumalmin kuljettimien kilpailutuksen hoiti Terrafame Oy:n puolesta Pöyry Finland Oy. Pöyry Finland Oy oli pyytänyt tarjoukset yhdeksältä toimittajalta ja saanut määräaikaan mennessä seitsemän tarjousta. Urakkaneuvottelut käytiin Terrafame Oy:n, Pöyryn Finland Oy:n sekä neljän mahdollisen toimittajan kesken 29.9.–5.10.2016. Terrafame Oy sai lopullisen toimittajavertailun Pöyry Finland Oy:ltä 13.10.2016, jonka pohjalta projektiorganisaatio (kolme Terrafame Oy:n työntekijää) päätti ehdottaa palvelun toimittajaksi Katera Steel Oy:tä.

Katera Steel Oy oli tarjouksen tehneistä toimittajista toiseksi edullisin. Edullisin tarjous oli hieman yli 0,5 milj. euroa ja kallein tarjous hieman yli 1,2 milj. euroa. Edullisimman tarjouksen tekijä ilmoitti, että se ei kykene edellytetyn aikataulun mukaiseen toimitukseen ja ilmoitti toimitusajaksi kuukauden pidemmän ajan alkuperäiseen nähden.

Kateran tarjouksen sisältö:

- Teräsrakenteiden valmistus ja kuljetus kohteeseen
- Asennus (arvio, lopullinen hinta tuntien mukaan)
- Muut toimitukseen liittyvät kustannukset
- YHTEENSÄ (arvio)

Dokumentista on poistettu liikesalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot

Terrafame Oy:n ilmoittama aikataulu on kyseisen hankinnan toteutuksessa äärimmäisen tärkeä, sillä yhtiön tuotantosuunnitelman mukaisesti bioliuotuksen 3. sekundäärilohko tulee olla käytössä maaliskuussa 2017. Samalla bioliuotuksen primäärialueelta 3. sekundäärilohkolle malmia siirtävien kuljettimien tulee olla toiminnassa. Mikäli kuljettimien käyttöönotto viivästyisi, voisi se vaikuttaa uusien primäärilohkojen rakentamisaikatauluun ja edelleen uuden malmin louhintaan. Tällöin viivästyksellä olisi negatiivisia vaikutuksia yhtiön metallituotantoon ja edelleen liikevaihtoon.

Terrafame Oy:n toimitusjohtaja Joni Lukkaroinen vahvisti työn toimittajaksi Katera Steel Oy:n projektiorganisaation esittelystä ja tilaus jätettiin Katera Steel Oy:lle 24.10.2016.

3. Yhteenveto

Purkumalmin kuljettimien kilpailutus on hoidettu Terrafame Oy:n hankintaperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti ja palvelun toimittaja on valittu asianmukaisella menettelyllä. Toimittajan valinta tehtiin Terrafame Oy:n toimitusjohtajan päätöksellä, joka perustui ulkopuolisen konsultin (Pöyry Finland Oy) tekemään valmisteluun ja Terrafame Oy:n projektiorganisaation esitykseen. Katera Steel Oy tuli valituksi yksin tarjouskilpailussa esitettyjen seikkojen ja ulkopuolisen konsultin suosituksen perusteella. Toimittajan valintaa ei ole käsitelty, eikä sitä ole ollut tarvetta käsitellä, Terrafame Oy:n hallituksessa eikä siitä ole informoitu emoyhtiö

Terrafame Group Oy:tä. Terrafame Oy:n toimitusjohtajan tekemään hankintapäätökseen ei vaikuttanut yksikään yhtiön ulkopuolinen taho.

Valintaa koskeneessa kokonaisarvioinnissa otettiin huomioon tarjouksen hinta ja laatu sekä lisäksi erityisesti vaaditun aikataulun mukainen toimitusnopeus, joka on asiassa Terrafame Oy:n kannalta kriittisen tärkeä. Hankintapäätös oli ja on edelleen Terrafame Oy:n ja sen osakkeenomistajan edun mukainen.

Myös siinä tilanteessa, jossa kaivoksen sulkeminen ja alasajo päätettäisiin käynnistää 1.1.2017, tulisi primäärialueen bioliuotuskasat purkaa ja siirtää sekundäärilohkolle. Eli myös tällöin olisi kyseessä olevat purkumalmin kuljettimet tullut tilata. Kaivoksen operatiivisen toiminnan jatkoa koskevilla valtion päätöksillä ei ole ollut siten vaikutusta kyseiseen hankintaan. Koska valtiolla olisi (viimesijainen) vastuu kaivoksen sulkemisprosessin toteutuksesta ja kustannuksista, olisi valtio myös sulkemistilanteessa (osana muita sulkemisprosessin kuluja) ollut mukana rahoittamassa ko. kuljettimien hankintaa. Näin ollen valtion linjaus varautumisesta 100 milj. euron lisäpääomitukseseen (11.11.2016) ei olisi vaikuttanut ko. hankintaan.

Hankinta on ollut luonteeltaan ja suuruudeltaan sellainen, että se ei ole yksittäisenä hankintana ollut esillä edes Terrafame Oy:n hallituksessa, eikä myöskään Terrafame Group Oy:n tiedossa tai päätettävänä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ei siten ole myöskään voinut olla tietoinen kyseisestä yksittäisestä hankinnasta, kun asiaa on esitelty ja siitä on keskusteltu talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Helsingissä 29.11.2016

TERRAFAME GROUP OY

Matti Hietanen
Toimitusjohtaja

LIITE

Tilintarkastajan lausunto